

Lengyelország

I. AZ ORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk



Hivatalos megnevezés	Lengyel Köztársaság (lengyelül: Rzeczpospolita Polska)
Államforma	köztársaság
Főváros	Varsó
Terület	312 685 km ²
Népesség	38 482 919 millió fő (2009-es becslés)
Nemzetiségi megoszlás	lengyel 96,7%, német 0,4%, belorusz 0,1%, ukrán 0,1%, egyéb 2,7%
Vallási megoszlás	római katolikus 94%, emellett ortodox, evangélikus, református
Hivatalos nyelv	lengyel
Klíma	mérsékelt kontinentális
Államfő	Bronisław Komorowski, ideiglenes államfő
Miniszterelnök	Donald Tusk
Hivatalos pénznem (kód)	Zloty (PLN)
Jelentősebb városok	Varsó (1,7 millió, főváros), Łódź (776 ezer), Krakkó (760 ezer), Wrocław (635 ezer), Poznań (570 ezer), Gdańsk (460 ezer), Szczecin (410 ezer)

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Lengyelország főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	311,0	362,4	310,1
GDP változás (reál)	%	6,8	5,0	1,7
Egy főre jutó GDP (PPS)	EUR/fő	13 600	14 100	-
Infláció (fogyasztói árindex)	%	2,6	4,2	4,0
Munkanélküliségi ráta	%	9,6	7,1	8,2
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	-1,9	-3,7	-7,1
Államadósság (év végi)	GDP %-a	45,0	47,2	51,0
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-4,7	-5,1	-1,6
Árfolyam (éves átlag)	Zloty/EUR	3,784	3,512	4,328

Forrás: Eurostat

A lengyel gazdaság 2009-ben a gazdasági válság ellenére, az EU tagállamok közül egyedülként, pozitív, 1,7%-os GDP növekedést ért el. A recesszió elkerülését többek között a stabil makrogazdasági helyzet, a lengyel gazdaság viszonylag alacsony nyitottsága (az export a GDP 32%-a volt 2009-ben), a lengyel valuta leértékelődése és a lengyel kormány válságkezelő intézkedéseinek együttes hatása magyarázza a szakértők szerint. A lengyel gazdaságban továbbá kisebb súlyt képviselnek a pénzügyi szolgáltatások, az építő- és autóiipari ágazatok, melyeket a válság leginkább érintett. Ennek következtében a vállalati csődök száma is kisebb mértékben növekedett a többi EU tagállamhoz képest. A munkanélküliség emelkedését nagymértékben enyhítette Lengyelország rugalmas bérrendezési mechanizmusa is, mely a reálkeresetek gyors csökkentését tette lehetővé. Ennek ellenére a munkanélküliségi ráta 2009 decemberére 11,9%-ra emelkedett (egy évvel korábban a mutató 9,5% volt).

Az Európai Bizottság 2010 tavaszi előrejelzése szerint a lengyel GDP 2010-ben 2,7%-kal, 2011-ben 3,3%-kal fog növekedni. A Bizottság elemzése szerint a lengyel GDP növekedési ütemének gyorsulását elsősorban a nemzetközi kereskedelem felélénkülése és a beáramló külföldi működő-tőke fogják segíteni.

A GDP arányos költségvetési hiány, a nemzeti össztermék 2%-át kitevő válságkezelő intézkedések (adócsökkentések és állami beruházások növelése), továbbá a munkanélküli-ellátási kiadások emelkedése következtében 7,1%-ra emelkedett 2009-ben a megelőző év 3,7%-os szintjéhez képest. A magas költségvetési hiány következtében az államadósság a GDP 51%-ára emelkedett és az Európai Bizottság előrejelzése szerint 2011-re megközelítheti a 60%-ot.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

Lengyelország külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	-5 536	-12 366	-17 738	-3 182
Export	M EUR	93 382	105 883	120 953	100 172
Import	M EUR	98 918	118 249	138 691	103 354
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	581	3 435	3 483	3 456
Export	M EUR	16 349	21 018	24 228	20 687
Import	M EUR	15 768	17 583	20 745	17 231

Forrás: Eurostat

2009-ben a lengyel termékexport 17%-kal, az import 25%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A kivitel értéke minden ország-csoport irányába visszaesett. A fejlett országok részaránya a 2008 évi 83%-ról 85,3%-ra, a fejlődő országoké 6,7%-ról 7%-ra nőtt. A fejlett országokon belül az EU tagállamokba irányuló export részaránya is nőtt, 79,3%-os részesedést ért el. A behozatalban a fejlődő országok részaránya emelkedett (a 2008. évi 19,1%-ról 21,0%-ra nőtt), míg a fejlett országok részesedése 0,5%ponttal, 68,8%-ra csökkent.

2008-hoz viszonyítva 2009-ben minden áruosztály forgalma csökkent kisebb-nagyobb mértékben, az exportban és az importban is (egyetlen kivétel a növényi termékek exportja, amelynek értéke kis mértékben növekedett).

2009-ben a lengyel kivitel főbb termékcsoportjai a gépek és villamossági cikkek (25,6%), járművek és szállítási célú áruk (18,3%), agrártermékek (11,6%), nem nemesfémek és ezekből készült áruk (10,3%), fa-, papír-, textil- és bőripari termékek (9,4%), műanyagok és gumi áruk (6,1%), vegyipari termékek (6%), valamint az ásványi termékek (3,3%) voltak.

A 2009 évi lengyel import főbb termékcsoportjai: a gépek és villamossági cikkek (25,3%), járművek és szállítási célú áruk (10,3%), ásványi termékek (10,3%), vegyipari termékek (10%), fa-, papír-, textil- és bőripari termékek (9,6%), nem nemesfémek és ezekből készült áruk (9,6%), műanyagok és gumi áruk (7,1%),

Lengyelország legfontosabb kereskedelmi partnere az EU, részaránya 2009-ben a kivitelben 79,3, a behozatalban 61,5%-ot ért el. Ezen belül a legjelentősebb kereskedelmi partnerország 1990 óta Németország - 2009-ben részesedése az exportban 26,1%, az importban 22,4% volt. További fontos partnerek az exportban (csökkenő sorrendben) Olaszország, Franciaország, Nagy-Britannia, Csehország, az importban pedig Kína, Oroszország, Olaszország és Franciaország.

Hazánk az összesített külkereskedelmi termékforgalom alapján a 11. helyen áll Lengyelország kereskedelmi partnereinek rangsorában.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

Lengyelország közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	Mrd EUR	17,2	10,0	8,6
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	Mrd EUR	104,5	115,7	n.a.
Tőkekifektetés más országba	Mrd EUR	4,0	2,0	2,4
Tőkekifektetés állománya	Mrd EUR	15,5	16,0	n.a.

Forrás: Lengyel Nemzeti Bank (NBP)

2009-ben a lengyel jegybank előzetes adatai szerint 8,6 Mrd euró értékű működő-tőke érkezett Lengyelországba (2008-ban 10 Mrd euró érkezett). Előzetes adatok szerint az összes lengyelországi közvetlen külföldi tőkebefektetés állománya 2009 végére elérte a 122,8 Mrd eurót. 2008 végéig a működő-tőke meghatározó része az EU-országokból érkezett, mindenekelőtt Hollandiából (19%), Németországból (15,7%), Franciaországból (10,8%), Luxemburgból (8,7%), valamint az Egyesült Államokból (6,1%). 2008-ban a befektetések 30%-a a pénzügyi közvetítés, 26%-a az ingatlanszektor, 15%-a a kereskedelem, 15%-a a feldolgozóipar és 14%-a az elektromos áram-, víz és gáz szolgáltatások területére érkezett.

A lengyel működő-tőkekihelyezések állománya 2008 év végéig elérte a 16 Mrd eurót, melynek 58,6%-a az Európai Unió tagállamaiba irányult. A lengyel tőkekihelyezések 5 legfontosabb célországa a 2008. év végi állományi adatok alapján: Svájc (21,3%-os részesedés), Luxemburg (21%-os részesedés) Hollandia (8,4%-os részesedés), Csehország (6,1%-os részesedés), Nagy-Britannia (5%-os részesedés).

Lengyelország 2009. évi „legnagyobb volumenű beruházás” címét a Cargotec Poland nyerte el 64,4 M euró investícióval. A „legtöbb munkahelyet generáló beruházás” az IBM Polska Sp. z o.o. Wrocław-i, 2013-ig mintegy 2 ezer informatikai szakembert foglalkoztató szolgáltató központja lett. A „korszerű technológiák” kategóriában, a többek között a repülőgépipar, az energiatermelő szektor számára vezérlőegységek tervezésével, gyártásával és szervizelésével foglalkozó Woodward Governor Poland Sp. z o.o. cég került az első helyre.

Az autóiparban beruházott cégek sorában megemlítendő a japán NIDEC (Niepolomicé-ben adták át gépkocsi ablakemelő és tetőablak motorokat gyártó üzemét), a Bridgestone (1999 óta összesen 550 M eurót fektetett be a japán cég Lengyelországban) és az AAM (a Remy Automotive gyártóüzemét vette át).

A repülőgépipar beruházói voltak többek között a német MTU Aero Engines (repülőgép motor gyár és szervizközpont) és az AugustaWestland (a PZL Swidnik 87%-os részvénytartóját vette meg).

A 2009-ben Lengyelországban szolgáltató/kutató-fejlesztő központot létesítő, bővítő vállalkozások közül példaként említhető a Roche, a Fujitsu Service, az Infosys és a Bosch. Mind több beruházó igyekszik kihasználni a környezetvédelem és a megújuló-energia termelés bővülő lengyel piacát: pl. az LM Glasfiber, mely megnyitotta szélturbina lapát üzemét. Az élelmiszeripar és az építőanyag gyártás is számos befektetőt vonzott, többek között a Cadbury, ill. a belga Etex/Euronit és a dán Flügger érdemel kiemelést.

II. MAGYARORSZÁG ÉS LENGYELORSZÁG BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-lengyel külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	2 903,2	2 224,4	2 917,8	2 278,8	-14,6	-54,4
Élelmiszer, ital, dohány	261,2	166,4	449,2	411,1	-188,0	-244,7
Nyersanyagok	27,1	24,2	23,0	18,9	4,1	5,3
Energiahordozók	79,7	34,4	68,4	18,0	11,3	16,4
Feldolgozott termékek	1 131,0	858,7	1 190,3	957,3	-59,3	-98,6
Gépek, gépi berendezések	1 404,1	1 140,7	1 186,9	873,5	217,3	267,2

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	76,6	78,1	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	63,7	91,5	7,5	18,0
Nyersanyagok	89,2	82,2	1,1	0,8
Energiahordozók	43,1	26,3	1,5	0,8
Feldolgozott termékek	75,9	80,4	38,6	42,0
Gépek, gépi berendezések	81,2	73,6	51,3	38,4

Forrás: KSH

Lengyelország hazánk második legnagyobb közép-kelet-európai kereskedelmi partnere, 2009-ben a 8. helyen állt hazánk kereskedelmi partnereinek rangsorában. A kétoldalú forgalom az utóbbi tíz évben nyolcszorosára növekedett, azonban a megelőző évek erőteljes növekedése után 2007-2008-ban a kétoldalú áruforgalom dinamikája lefékeződött, 2009-ben pedig a Lengyelországból származó import értéke már 22%-os csökkenést mutatott az előző év azonos időszakához képest, exportunk pedig 23%-kal esett vissza.

2009-ben a magyar kivitelben meghatározó termékcsoportok a mobiltelefon-készülék (9,5%), személygépkocsi és gépjárműalkatrész (9%), közúti járműmotor és motoralkatrész (6,3%), gyógyszer (4,7%), vas és acél (3,9%), továbbá a polietilén (2,6%) voltak.

A Lengyelországból származó import meghatározó termékcsoportjai: gyógyszer (14,6%), személygépkocsi és gépjármű-alkatrész (7,5%), dízelmotor és motoralkatrész (6,5%), cigaretta (3,8%), réz és rézből készült áru (3,3%) és bútor (2,8%).

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Lengyelország közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	6,3	- 5,0	- 8,5
Lengyelország közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	13,1	12,5	33,1
Magyarország tőkebefektetése Lengyelországba	84,5	26,7	- 63,7
Magyarország tőkebefektetés-állománya Lengyelországban	265,9	242,0	156,3

Forrás: MNB

A legnagyobb magyar beruházások Lengyelországban:

TriGránit	Silesia City Center (Katowicében) és Bonarka City Center (Krakkóban) üzleti szolgáltató-szórakoztató központ, Katowicében Silesia Towers irodaházak építése
Richter Gedeon	Polfa Grodzisk gyógyszeripari társaság privatizációs tranzakció révén való megvásárlásával Gedeon Richter Polska Sp. z o.o. megalapítása (Grodzisk Mazowiecki)
Dunapack/Eurobox	Zöldmezős beruházásban csomagolókarton gyártó üzem létesítése (Ujazd)
Egis/Anpharm	Privatizációs tranzakcióval gyógyszergyár vásárlása (Lubliniec, Katowice mellett)
Globus	Négy gyorsfagyasztott zöldség előállító üzem megvétele (Lipno, Dąbrowa Chełmińska, Elk, Adamów)
Jeans Club	Ruházati cikk üzletek létesítése (Szczecin, Varsó, Katowice)
Nordénia	Műanyag csomagoló eszközök gyártása (Zduny, Poznań)
Waberer's	Szállítmányozás, logisztika
Masped	Szállítmányozás, logisztika
WizzAir	Repülőjáratok, logisztikai központ (Katowice, Gdańsk, Varsó, Poznan, Wrocław)
BorsodChem	Petrochemia-Blachownia vegyipari vállalat tulajdonosa (Kedzierzyn-Kozle)
Masterplast	Építőanyag-kereskedelmi központ létesítése a Poznań melletti Rokietnicában
PKO Bank	A Varsói Értékpapír Tőzsdén jelentős magyar tulajdonszerzés
S&S	Optikai nagy és kiskereskedelmi bolt Krakkóban és Varsóban
Onlinet	Ügyfélhívó rendszerek és információs terminálok értékesítése
Braun&Partners	Üzleti szolgáltatások nyújtása

A legnagyobb lengyel beruházások Magyarországon:

Bella Hungaria/ ZMO-Toruń	Egészségügyi és higiéniai termékek forgalmazása (Egerszalók)
Maspex	Olympos-Top Kft.(Nyárlőrinc), Plusz Vitamin és Apenta cégek megvásárlása
KAN	Tatuum felsőruházati boltok nyitása (Budapest, Pécs)
LPP	Reserved felsőruházati kereskedelmi egységek létesítése (Budapest, Miskolc, Pécs)
BRE Bank	A Magyar Faktor társtulajdonosa (Budapest)
Polmetal Pruszyński/ Blachy Pruszyński	Kohászati termékek, acél-profilok gyártása (Tormásliget)

FOTA Hungary	Személygépkocsi alkatrészek regionális forgalmazása (Budapest)
Sanoma Payback Kft.	Lengyel többségű internetes aukciós portált működtető vegyes vállalat
CE Distribution Corp.	Bols Hungaria megvásárlása
Echo Investment	A zuglói városközpont beruházója
Teta	A VT-Soft IT vállalkozás többségi tulajdonosa
PBKM	A Krio Zrt. többségi tulajdonosa
Sphinx/Sfinks	Étterem létrehozása és működtetése (Arena Plaza)
Austeria	Könyvesbolt nyitása Budapesten
Zelmer	Elektromos háztartási eszközök értékesítése